

„רשו בנים לגבולם“ - לאיזה גבול?

הברים שלנו מנסים ליצור סינתו של תרבות יהודית ותרבות אמריקנית; מנסים לחתות את „טור הזהב“ בספר. למעשה נוצרת כאן „מזינה“ שבה תשעים אחוזים תרבות ורוח רוק מט מאד תרבות יהודית.

— האם יש לכם דוגמאות למבואות אלה?

— בספרייה הרוורד מוצגת עתה תערוכה של עתונות הסטודנטים היהודיים; והנה, מה קורה? — ראשית, מהצחים העתונים קיימים בזכות ספר מקורות ציוניים. שנית, התוכן הוא שיגרתני. הכל ברור מראש. ללא כוונת יצירה, הכל רוד.

— סליחה, הכל כל אלה הם דברים חדים? — באלה? בכל זאת אנשים משקיעים זמן וכח, מתגאים עתה ביהדותם. האם כל זה מלאכותי?

— נון שישנים דברים חדשים. אבל הם ככליך מהר, „מצחיקים“. ככליך מוחר מתחסדים. אין התפתחות, אין חיניות; כל „התפתחות“ תרבותית יהודית נעשית מוצג לראווה כמעט עוד לפני שנולדת. וכך אשר הכל מיועד לראווה ולהפגנה או אין אין סיכוי להפתחות... קורית. אין יצירה טבעית, יש רק הפעלות מכל רimenti של יצירה. — מה אתם מזמנים למצוא בישראל? חושני שתתאכזבו?

— אנחנו עצמנו חושמים שלא נמצא לכך לפעלותנו בארץ. יש לנו הרגשה שאנו „זר-ומוקדם-מדוי“ בחוץ לישראל. בישראלי עכשו האנשים להוטים אחרי היגנים חמי-רים, אחר נוחות של דור, מכוניות וכדומה. ישראל של היום היא אמריקה שלפנינו למעט מעשרים שנה, אמריקה החומרנית, האינטנסטיבית. אנו מעריכים שבודד דור תיתעורר בישראל הנניה לערכיהם תרבותיים, לחיה חברה יפה.

— אם זו הערכתכם את ישראל, איך באמת תשתבו במצוות הישראלית דהיום?

— אנחנו מוכנים לעובדה הלוותית. אנחנו מוכנים לעובוד עם קבוצות קטנות, להכין את הקרקע להתחדשות התרבותית והחברתית אשר בוatabo.

— איזה קשיים מיוחדותיכם?

— אנו חושמים מעדף פוליטיזציה של החיים בישראל. בישראל מיד משבצים הכל למסגרות מפלגיות וזה עלול לפגוע ולשבש. יכול להיות שיטפה שטחים גדולים מאוכלסים בערים יגע בתכנונינו לתהיה תרבותית-יהודית ולשפיר חברתי. אבל יש כמובן בעיות של בטחון ישראל, ואיל אפשר לו זו מהగבולות הנוכחים כל ומן שאין עם מי לדבר וכל עוד בטחונה של ישראל מוטל בספק.

וחברותית, ואינה מעוררת שאלות היהדות. אנו אומרים — שיבת למקורת, ורק אחריך פיתוח המסורת. אנו מוגדרים שים את הבעיות הציוריות ואילו החברה נוטה כיום להפנמה“. זהו תהליך העובר על כל הנעור האמריקני כיום.

— מה הקשר לשילוב יהודתכם במסגרות יהודיות אחרות בארה"ב? את, דינה, עשית ממשו בתחום התיאטרון היהודי; ואתה, דוד, תרמת לא-מעט בשטח של ספרות יהודית. — האם לא הצלחתם להשתלב בפעילותם באיזה זרם יהודי בארה"ב? מהו נסינוכם?

— נסינו לעשות כל דבר. פעלנו בתחום התיאטרון, פירסום של עבודות סטודנטים יהודים. חינוך יהודי לילדים, פעילות פוליטית בעיקר לפען יהדות ברית-המועצות. אבל הכל לא בסיס.

**צ'סרים יהודים אקדמיים,
לשעבר חנכי „חבורת-השלום“,
מחכוניים לעלות לישראל ול-
מש את יהודתם.**

נואת אלון גל

— מה כוונתכם „לאה בסיס“?

— פעלנו כאילו בחיל ריק. חישנו מקום לישם את אמונהינו בעם היהודי ולא מצאנו. וכך „הערכות“ אבל לא לחים יהודים של ממש. הכל „צבטו בחינוי“, התפעלו מאיונו, אבל שום גורם לא יכול לעמוד במתה של דרישת, אויריה של פעילות וציפיה להתקדמות. עצם העיסוק שלנו ביהדות נחשב „הישג“. ובלי לעשות הרבה החליטו תמיד „אנו נחמדים“. ובכן, החלינו לפקח לחים יהודים אמירים. מפקים. אנו מעריכים להוות „זנב לאריות“ בישראל מאשר, ראש לשועלים“ כאן בארה"ב.

— מה הייתה עמדת המיסד היהודי לנסינו-תיכם? ואיך הגיעו זאת חבריכם?

— המיסד „לייטפ' את ראשנו“. נכוון שהמיסד מנוהל על ידי עובדים סוציאליים מקצועיים המונוניים בסטטוס-quo. אבל הם לא הרגשו שיש איזו תהיה יהודית רצינית

דיןנה, סטודנטית לפסיכולוגיה-חינוךית באוניברסיטת הרווארד, קיבלה זה עתה את התואר „דוקטור“. דוד, מועמד לדוקטורט בספרות יידיש באוניברסיטת בראנו-דייס, מהאישים המרכזיים של תנועת התא-חיה היהודית בארה"ב. שנייהם יבואו לישראל בדצמבר ומתכננים לחיות בה. לכארה, פתוחות בפנייהם אפשרויות רבות; וגם כיוון מוצב החומרה טוב מאוד. ובכל זאת, עוקרים השניים מ„ארץ השפעה“ ובאים לישראל.

— דינה ודוד, מה מביא אתכם לישראל?

— יש לנו „goles blues“, כמובן, מלנגייה של הgalot. אנחנו יהודים ממלוא 몽ן המלה, בעלי הכרה ורוויהם בתרבות היהודית. אחרי שנת 1945 לא-אפשר להיות שוב אליו דבר לא קרה. לגבי הישראלי, ההיסטוריה מתחילה ב-1948 ואילו ה, בראשית“, שלנו היא השואה היא אובדן כל הצדק של הgalot. גם אלו לא הייתה קמה מדינת ישראל. על אחת כמה וכמה שריפה שלילת הgalot כאשר קיימת מדינת היהודים. ליוזדי אחריה השואה אין כל זכות לתהום שהוא ל„תרבות המערבית“. יהודים מוכרים „להת-ריס נגד ההיסטוריה“, והמהאה שלנו היא — לישראל. ומעבר לכל הгалות, אנו רוצים פשות אהווה יהודית, לחcker כחפינו עם אחינו.

— ידוע לי על נסינוכות רבים ואולי גם רצויים נסינוכות אכזב לפי דעתכם?

— היהת וקיימת לפחות, „חבורת שלום“, והוא נסינו למוג אמונה חדשנות עם תחיה של חי עדה. רעיון שנון ריחפו בשלל ה, חברה: שהלמודים לא יהיו מנוכרים, יבשים ותחרותיים אלא חוויה משופפת, דתית, אונשית; היו נסינוכות שונות של פולחן יהודי; היה נסינו לגלות מחדש את הצד העדתי, הצד השיטופי של החיים היהודיים. „חבורת שלום“ נוסדה ב-1969 והיתה בעלת זיקה חברתיות מובהקת. אבל מאז היא נעשתה מופנת יותר, ופוליטית פחות.

— מדוע קראתם לחברה „חבורת-ש-לוֹס“?

— היהת בך מהאה נגד מלחת ויתנאמ. היה בך גם מושעון של השאייה להחות בזונת.

מתגאים עתה ביהדותם. האם כל זה מלוכותי
ורופף?

— מה אתם מצפים למצוא בישראל? חושני
שחתאכזבו?

— אנחנו בעצמנו חוששים שלא נמצא כר לפעלותנו בארץ. יש לנו הרגשה שאנו "דור-מודם-פדי" ביחס לישראַל. בישראל עצמוני האנשים להוטים אחרי הרשיגים חומי-דרים, אחרי גוחיות של דירות, מוכנית וכדומה. ישראל של הימים היא אמריקה שלפני מעלה מעשרים שנה, אמריקה יהודית-אנטרכטית, האינטנסטיבית. אנו מעריכים שבудן דור תעתיר כישראל הנהיה עריכים תרבויות, לחוי חברה יפה.

— אם זו הערכתכם את ישראל, איך באמת תשכלבו במצוות הישראלית דהיום?

— אנחנו מוכנים לעובדה חלוצית. אנחנו מוכנים לעבוד בעם קבוצות טבונת. להכין את הקרקע להתחדשות התרבותית וחברתית אשר בוא תבוא.

— איזה קשיים מיוחדים אתם צופים ביחס לעובודתכם ולכפיותיכם?

— אנו חוששים מעדך פוליטי-וציאיה של החיים בישראל כישראל מיד משכצים הכל למסגרות מפלגיות זהה עלול להפוגע ולשבש. יכול להיות שטיפוח שטחים גדולים מואוכלדים בערים יגע בתכניותינו לחיה תרבותית-יהודית ולשפיר חרותה. אבל יש כמובן בעיות של בטחון ישראל, אי אפשר לו זו מהגבילות הנוכחותם כל ומן שאין עס מדבר וכל עוד בטחונה של ישראל מוטל בספק.

— מה הייתם רוצים שניי,/israeli, אח'ל
לכם עם בואכם למלודת?

— טוב לשמוע את הברכה, "ושבו בנים לגבולם". אבל אנחנו איננו מתחכום לחייב הגיאוגרפיה המקראית. אנו חרשים על המידת התרבותי והלאומי. אנו שואפים להעתידות בתוככי "הגבול" זהה. נהייה מאושרים אם נצליח בזה.

כל פעלות פוליטית בערך למען יהדות ברית-המועצות. אבל הכל ללא בסיס.

באים לישראל.

בערים יהודים אקדמיים.
לשבור חנכי "חברת-השלום",
מתכוונים לעלות לישראל ול-
מש את הדותם.

גלוון אלות

- מה כוונתכם „ללא בסיס”?

— פעלנוו כאילו בחלל ריק. חישבנו מקום לישם אומנותנו בעם היהודי ולא מצאנו. זכרנו „להערכות“ אבל לא לחים יהודים של ממש. הכל „צבעו בלחיינו“, החפלו מאיתנו, אבל שום גורם לא יכול לעמוד במתוח של דרישות, אוורה של פעילות וציפייה להתקומות. עצם העיסוק שלנו ביהדות נחשב „הרשיג“. ובלי לעשות הרבה החלטתו תמיד „אננו נחמדים“. ובכן, החלנוו לפוצץ לחים יהודים אמריים, מפחים. אננו מעדיפים להיות „ונב לאירועי“ בישראל מאשר באש לשאולמים“ באו בארהֶב.

— מה הייתה עמדת המיסד היהודי לנסיונו-
כם ? ואיך קיבלו זאת חבריכם ?

— המים ימסד „ליטיף את אשנו“. נכון שהמייסד מנווה גל-ידי עובדים סוציאליים מכך עווים המעווניינים בסטאטוּסָן. אבל הם לא הרגישו שיש איזו תחיה יהודית רצינית שמאימה על המסלול השיגורי. אין להם כל עניין בתחום התרבות היהודית. אנשי המים יושבים בפדרציות רבות־נוכחות והם מצלחים לתרום את כל הסטודנטים למרכבותם. למעשה, ועדות הסטודנטים שקוו בשם התהילה היהודית הוכנסו לתלמוד של חי השגירה הקהילתיים באראַה'ב. העובדה שהמייסד קיבל בסבר פנים יפות את פעילותונו ורק מהיישה ניו את חולשת הנסיוון ואת דלות הסיכויים לפתח תרבויות יהודית בעלת־חיוגיות באראַה'ב.

זיננה ודוד, מה מביא אתכם לישראל?

— יש לנו "goles blues" — כולם, מנגנוכיה של הגלות, נחנו יהודים במלוא מובן המלה, בעלי הכרה ורוויים בתורה יהודית. אחרי שנת 1945 אידי-אפשר להיות שוב אליו כבר לא קרת. לגבי היישראלי, ההיסטוריה מתחילה ב-1948 ואילו "בראשית" שלנו היא השוואת. השוואת היא אובדן לצדקה של הגלות, גם אילו לא הייתה קמה מדינית ישראל. על אחת כמה וכמה שרירה שלילת הגלות כאשר יי"מת מדינת היהודים. לייחדי אחריו השוואת אין כל זכות תורום משוחה לו, תרבותה המערבית". יהודים מוכרים „להת-ישס" כנגד ההיסטוריה", ומהאה שלנו היא — לישראל. מעבר לכל ההלכות, אנו רוצים פשוט אהובה יהודית, לחך חביבינו אם אהינו.

— ידוע לי על נסיגנותם ובאים ואולי גם רצויים לתחייה של תרבויות יהודית כאן בארץ"ב. גם אתם היותם מערבים בזרם זהה. האם אלה הם סיגנות אכזב לפיקודתכם?

— היתה וקימת לפחות, "חברות שלום", והוא נסגר. מוגן אמוןנות חדשת ביהדות עם תקופה של חי עדרה. עיונות שונים ריחפו בחלל ה-*"חברה"*: שהלימודים לא היו מנוכרים, יבשים ותחרותיים אלא חוויה משופפת, אונושית; היו נסיבות שונות של פולחן יהודי; היה ציוויל לגולות מחדש את הצד העדתי, הצד השיתופי של חיים היהודיים. *"החברה"* נוסדה ב-1969 והיתה בעלת קקה חברתיות מובהקת. אבל מאז היא נעשתה מופנמת יותר, וולטניות פחות.

מדוע קראתם לחברות „חברות-שלום“?

— היהת בכך מחהה נגד מלחמת וייטנאם. היה בכך מנו הרצינו של השאיפה לחיות באזומה.

— מה אירע בינו לבין ל „חברות-שלום“? והאם אתם עדין בבחינת שותפים לנסיון זה, או לזרם זה?

— התחלנו להעתנין יותר במסורת היהודית עצמה בחמות בנסיגנות חדשניים וחכניים. התחלנו לחוש אחריות גורל „כל ישראל“ ולהרגיש בניתוקה של „החברה“ העם היהודי, לחברות יש אופי אחד מבחינה גלילית

פע שֶׁל עֲתָנוֹן סְטוֹדָנִיטִים יְהוּדִים בַּארְהָבָב: בֵּיתוֹ לְהַתְעֹרְרוֹת?

A collage of newspaper clippings from the New York Times, likely from the mid-1980s, featuring various Jewish organizations and their activities. The clippings include:

- EXODUS**: An introduction by Soviet Emigrant Says "Act To Exodus" and "Actions in West Protect Us".
- HERUT**: A discourse of every movement by Shlomo Avineri.
- ACHDUT**: DIARY and DEAR RABBI columns.
- Wanted: Jewish Communities**
- netoch-soul**
- U-M Prof Fights for Soviet Jew**
- СВОБОДА** (Svoboda)
- Photos Of Soviet Jews** (with a photo of a young boy)
- genesis**
- THE LIGHT HA-OR**

The collage is set against a dark background with a faint grid pattern.

לדבר וכל עוד בוחנה של ישראל מוטל בספק.

— מה הייתם רוצחים שני, הישראלי, אחל לכם עם בואכם למלות?

— טוב לשמע את הברכה,, „ושבו בנם לאבולם“. אבל אנחנו איננו מתחנונים לגבי היגיוגרפי המיקראי. אנוחושבים על המ啧ה החברותי והלאומי. אנו שואפים להעת-רות בתוככי „הגבול“ הזה. נהייה מאושרים אם נצליח זה להשתלב והן תתרום לפיתוח חיים יהודים במולדת.

שאלה זו שאלת מוסולו השיגרתי. אין להם כל עניין בתחיה התרבות היהודית. אנשי הממסד יושבים בפדרציות רבות-כוח וهم מצלחים לרתום את כל הסטודנטים למרכבותם. למעשה, ועדות הסטודנטים שקמו בשם התאחדה היהודית הוכנסו לתלם של חי היגיוגרפי הקהילתי בארה"ב. העובדה שהממסד קיבל סכום פנים פוטה את פעילותנו רק מהמשה לנו את חולשת הנסיוון ואת דלות היסכומים לפתח תרבות יהודית בעלת-חיוניות בארה"ב.

גם מן הרעיון שחיות בצוותא.

— מה אויר בינו לבין „חברות-שלום“? והאם אתם עדין בחינת שותפים לנסיון זה, או לורם זה?

— התחלנו להענין יותר במסורת היהודית עצמה ופחות בנסיבות חדשניים וקרניים. החלנו לחוש אהրית גורל „כל ישראל“ ולהרגיש בניתה של „החברה“ מהעם היהודי, לחברה יש אופי אחד מבחינה גלית

דינה ודוד (יוסף) ראסקיים: מסכמים בשלילה את הנסיון של „חברות שלום“, אך „חושיים שלא נמצא כר לפועלותנו בארץ“. „מוסרי היגיונות“ בידיש, בתיאטרון שבנהלתה של דינה.

